

XIII. KÜTÜPHANE HAFTASI

(28 Mart - 3 Nisan 1977)

Kutlama Programı

28.3.1977 Pazartesi

Saat : 9.30 Anıt - Kabiri Ziyaret
 Saat : 10.30 Açılış Töreni :
 İstiklâl Marşı
 Saygı Duruşu
 Kütüphaneciler Marşı
 Konuşmalar :
Rıfki Danışman
 Kültür Bakanı
Nail Bayraktar
 T.K.D. Genel Başkanı
Dr. Mustafa Akbulut
 T.K.D. Ankara Şb. Başkanı
 Ödül Dağıtımı
 Kitap Sergisinin Açılışı
 (Kütüphanecilikle İlgili Yayınlar)

29.3.1977 Salı (saat: 18.00)

Konferans : Kütüphanecilik ve Arşivle İlgili Unesco Çalışmaları.
Konuşmacı : Prof. Bedrettin Tuncel (Unesco Türkiye Millî Komisyonu Başkanı)

30.3.1977 Çarşamba (saat: 17.00)

Konferans : Almanya da Kütüphaneler ve Kütüphanecilik.

Konuşmacılar : Mihin Eren (Türk Tarih Kurumu Kütüphane Müdürü), Altınay Sernikli (Millî Kütüphane Genel Müdürlüğü Şb. Md.), Rahim Erişti (Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Şb. Md.).

31.3.1977 Perşembe (saat: 18.00)

Konferans : Kütüphanecilik Alanındaki Son Gelişmelerden Örnekler.
Konuşmacı : Doç. Dr. İlhan Kum (Hacettepe Üniversitesi
Kütüphanecilik Bölümü Başkanı)

1.4.1977 Cuma (saat:18.00)

Konferans : Kütüphanelerde Kitap Seçimi.
Konuşmacı : Abdülkadir Salgır (Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürü)

2.4.1977 Cumartesi (saat: 8.00 - 18.00)

Gezi : Bolu Kültür Merkezi ve Abant.

3.4.1977 Pazar (saat: 15.00)

Konser : Ankara Türk Musikisi Korosu

Cumhurbaşkanı Sayın Fahri S. Korutürk'ün, XIII'üncü Kütüphane Haftası münasebetiyle TKD'ne gönderdikleri telgraf :

13'üncü Kütüphane Haftası'nın açılış töreni dolayısıyla davetiniz için teşekkür ederim. Ulusların kültürel kalkınmasında, bilimsel, teknolojik alanlarda ilerlemelerinde ve eğitim düzeylerinin yükselmesinde kütüphanelerin ve kütüphanecilerin katkıları her zaman büyük olmaktadır. Ülkemizde kütüphanecilik alanında hizmet yapanları görev ve sorumluluklarının bilinci içinde görmekten memnuluk duymaktayım. Bu alandaki sorunların bir an önce çözümlenmesinde yararlar bulunduğuna inanmaktayım. Kütüphane Haftası süresince çalışmalarının başarılı geçmesini diler, bu alanda görev yapan değerli meslek mensuplarına sevgiler sunarım.

Fahri S. Korutürk, Cumhurbaşkanı

KÜLTÜR BAKANI RIFKI DANIŞMAN'IN KÜTÜPHANE HAFTASINI AÇIŞ KONUŞMASI

Kütüphane Haftasının 13. sünü bugün idrak etmiş bulunuyoruz. Haftanın hayırlı ve başarılı olmasını diliyoruz.

Aziz misafirlerimiz, bugün kütüphanecilik görünüşte çok kolay olan bir hizmettir. Kütüphaneci ne tür bir hizmet yapar? İşte Türk milletinin yükselmesinde, güçlenmesinde teknik ve ilim sahasında kazanacağı değerler bakımından ne tür hizmet yaptığının anlatılması tarif edilmesi pek kolay değildir. Kütüphanecilik sözü, zannediyorum ki bizim yaptığımız hizmetin şumulünü, değerini ortaya koyan bir söz olmaktan çıkmıştır. Kütüphanecilik Türk Milletinin millet olarak yapısını güçlendiren bir hizmettir. Gençlerimizin memleketimize faydalı insanlar olarak Türk Milletinin birer parçası, önemli unsuru Büyük Atatürk'ün dediği gibi istikbâlimizin ümitleri, olan insanların yetişmesinde büyük rolü olan bir hizmet dahdır.

Bu hizmet bugün Türkiyemizde bana göre layikiyle değerlendirilmiş değildir. Mutlaka layık olduğu yeri alması gerekir. Ve bu günler, haftalar derin bir mânâ kazanmalıdır. Yeni ufuklar açan hamleler şekline getirilmelidir.

Gençlerimizin kütüphanelere girmelerini istiyorum. Bu kütüphanelerde saklı hazinelerin içerisinde Türk milletini asırlar boyu meydana getirdiği değerleri bulup çıkarmalarını istiyorum. Bu kütüphanelerin içerisine zevkle, heyecanla, aşkla giren insanlar hazinelerden çok şeyler çıkaracaklardır ve sahip oldukları bu değerler karşısında Türk Milletinin büyüklüğünü göreceklerdir. Türk Milletinin asırlar boyu Dünya ölçüsünde meydana getirdikleri eserleri göreceklerdir.

Bilim sahasında yaptıklarını göreceklerdir. İctimai sahada Türk Milletinin sosyal yaşantısına getirmiş olduğu değerleri bulacaklarını göreceklerdir. Genç dimağlar bu kütüphanelerde Türk milletinin asırlar boyu yarattığı, meydana getirdiği büyük eserleri önce güzel eserleri, mimari eserleri bulacaklardır. Süsleme sanatıyla uğraşanlar bu hazinelerin içerisinde çok şey bulacaklardır. Bu yazı örneğiyle resim yapan büyük sanatkarları bu hazinelerin içerisinde bulacaklardır, göreceklerdir. Bu bakımdan biz bilhassa gençlerimizin Kütüphanelerimize büyük ölçüde rağbet etmelerini ve bu hazinelerin

içersine dalmalarını, birçok şeyi bu hazinelerde aramalarını, bulmalarını, bulduklarını göstermelerini, öğretmelerini, anlatmalarını istiyoruz. Bu ateşi gençler yakmalıdır.

Vaktiylé Türk milletinin en büyük eserleri kütüphaneleri idi. Vaktiyle büyüklerimizin, atalarımızın meydana getirdiği külliyeler orada yetişmiş olan büyük âlimler, büyük askerler, büyük devlet adamları hep bu hazinelerde yetişmişler ve bu hazinelere bugün büyük eserler kazandırarak bizlere emanet etmişlerdir. Bunu yaşatmak bizim görevimizdir. Millet olarak görevimizdir. Bu vatana sahip insanlar olarak bu hazineleri muhafaza etmek, sahiplik etmek, bu hazineleri milletimizin önüne sererek öğrenmek, göstermek gayret etmek mecburiyetindeyiz.

Aziz misafirlerimiz, bugün Türkiyemizde büyük gayretler sarfediyoruz .Devlet olarak bu husustaki çalışmalar hazırlanmıştır, ama yeterince değildir. Türkiyemizde halen 800 civarında çocuk ve halk kütüphanesi vardır. Her yıl bunların sayısı artacaktır. Diğer işyerlerimizle beraber aşağı yukarı 1000 civarında hizmet ünitemiz Türkiye çapında gayret göstermektir. Ama Türkiyemizin bin'e değil çok daha büyük rakamlara ulaşmasına ihtiyaç vardır. Binlere ulaşmak mecburiyetindeyiz, köylerimizde, mahallelerimizde kitaplıklar, şehirlerimizde ihtisas kütüphaneleri. kasabalarımızda Kültür Merkezi gönlümüzün istediğidir, ve Milletimizin bu tür hizmet ünitelerine ihtiyacı vardır. Ashında biz millet olarak ilme, okumaya ve bu yoldan milletimizi yükseltmeye müsait bir milletiz. Geleneğimiz de budur. Türk Milleti Anadoluyu yaptıktan bu yana 1000 yıllık tarihimizde hep bu kaynağa dayanarak büyümüştür, yükselmiştir. Güçlü milletler olarak tüm Dünya Tarihine kabul edilmiştir.

Ayrıca bu müesseseler bizim millet olarak birlik beraberliğimizin harcını verirler, mayasını teşkil ederler. Kütüphanelerimizden feyz alan gençler, sokaklarda birbirleriyle boğuşmaktan geri kalırlar. Gençlerimiz için en önemli meşgale işte bu hazinelerin içerisine girmektir. Kütüphanecilerimizden isteklerimiz sadece kütüphaneleri beklemek, gelenlerin taleplerini karşılamak değil, aynı zamanda birer öğretici eğitici insan olarak çevresine tesir etmeleri ve gencini yaşlısını her sınıftan vatandaşı bu müesseselere celbetmenin yollarını aramalıdır.. Onların hizmetine koşmalıdırlar. Feragatla, aşkla, şevkle bu hizmetin peşinde koşmalıdırlar. Bize düşen hizmet de bu tip gayretli insanları çok daha iyi yetiştirmek ileri ülkelerin bu konudaki geliştirdikleri metodları aramak, bulmak Türkiyemizde tatbik

etmek, onların görgülerini bilgilerini artırmaları için gerekli imkânları sağlamak, burslar temin etmek ve yetişmeleri için bize düşeni yapmaktır.

Kültür Bakanlığı iki yıllık mazisi içerisinde bütün bu meseleler üzerinde mümkün olan imkânlarımız ölçüsünde durmuştur. Daha çok yapacağımız şey vardır. Kültür Merkezleri bugün öncelikle geliştirme düşündüğümüz çalışma hizmet veren yerlerimiz olarak görülmektedir. İllerimizde Kültür Müdürlüklerini kuruyoruz. Bu Müdürlükler sayesinde mahalli imkânları genişletmek, geliştirmek ve o yerde bize benzer hizmetleri yapan Belediyeler ve Özel İdarelerle bir koordinasyon yaparak hatta başka kurumlara ait kütüphaneleri, kültür merkezlerini bünyemiz içine alarak büyüme mecburiyetindeyiz.

Türkiye'de bu konunun tek selâhiyetlisi Kültür Bakanlığı olmalıdır. Derneklerin, Vakıfların, Özel İdarelerin ve Belediyelerin bu husustaki gayretleri yetersiz kalmıştır.

Bu müesseselerdeki kütüphaneleri gezdiğinizde göreceğiniz manzara şudur. Sadece birer kitap deposu halinde kalmıştır. Malzemesi olmayan, personeli olmayan müesseseler halinde çalışmaz durumdadır. Bu müesseseleri de bu ataletten kurtarmak ve bünyemiz içerisine alarak genişlemek, hizmeti yaymak mecburiyetiyle karşı karşıyayız.

Kütüphanelerimizin feragatle, aşkla, zevkle çalıştıklarını biliyoruz. Türkiyemizde Kütüphanecilerimizin lâyık olduğu yeri kazanmaları için el birliği yapmak mecburiyetindeyiz. Cemiyetimizde değerli yerini alabilmesi için ne tedbir gerekiyorsa onu Bakanlık olarak düşünebiliriz. Kütüphanecilik konusunda birleşmiş bizim dışımızdaki dernek, vakıf ve diğer kuruluşların da bize yardımcı olmaları suretiyle çalışmalarımız hızlanabilir, güçlenebilir. Türkiyede bu müesseselerin birer külliye olarak, birer ilim irfan yuvası olarak birer kültür merkezi, eğitim öğretim kurumu şekline gelmeleri birer araştırma müessesesi olarak tehzatlanmaları konusunda hepimiz elbirliği etmeliyiz. Bakanlığımızın görüşü bu istikamettedir. Cenab-ı Hakkın hepimize bu konuda yardımcı olmasını, bize fırsat vermesini niyaz ediyorum. Değerli misafirlerimizi ve meslektaşlarımızı sevgiyle selâmlıyorum.

TKD GENEL BAŞKANI NAIL BAYRAKTAR'IN KONUŞMASI

Sayın Cumhuriyet Senatosu Başkanı,
Sayın Bakan, Sayın Konuklar, Kıymetli Meslekdaşlar, Sevgili
Kütüphaneci adayı öğrenciler;

Bu yıl XIII. Kütüphane Haftası'nı kutlamaktayız. 1964 yılında başlatılan ve devam edegelen Kütüphane Haftaları, kütüphanelerin tanınması, toplumun ilgisinin kütüphane konusuna çekilmesi yönünden çok faydalı olmaktadır. Bu yıl; Milli Eğitim Bakanlığınca, okullarda kutlanacak gün ve haftalar arasına Kütüphane Haftası'nın da alınmış olması ve bunun Tebliğler Dergisinde yayınlanması, Hafta'ya ayrı bir önem kazandırmıştır. Bütün okullarda Kütüphane Haftası'nın kutlanması, öğrencileri kitaba ve kütüphaneye daha da yakınlatacaktır. Bundan sonraki yıllarda, Kütüphane Haftalarının okullarda daha geniş çapta değerlendirileceği muhakkaktır.

Derneğimizin de, Hafta'nın gittikçe daha geniş bir kitleye mal olması sebebiyle, bazı yenilikler düşünmesi, kütüphane haftalarının daha etkili hale gelmesini sağlamağa çalışması gerekmektedir. Bu maksatla, her on yıl veya her beş yılda, kutlama programlarının özel bir şekilde düzenlenmesi, düşünülebilir.

Bu yıl XIII. Kütüphane Haftası kutlanıyor. İki yıl sonra XV. yıl olacaktır. 1979 yılında diğer yıllara nazaran daha geniş çapta bir kutlama programı düzenlenerek, ilginin artması sağlanabilir. O yıl, aynı zamanda Çocuk Yılı olacaktır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1979 yılının «Milletlerarası Çocuk Yılı» olarak kutlanmasını kabul ve ilân etmiş bulunmaktadır. 1979'un Çocuk Yılı olarak ilân edilmesinden amaç, çocukların özel ihtiyaçlarını, yöneticilerin ve kamu oyunun gözü önüne sermek, çocuklarla ilgili programların, kısa ve uzun vadeli ekonomik ve sosyal kalkınma plânlarının ayrılmaz bir parçası olmasını sağlamak ve hem milli, hem de milletlerarası düzeyde çocukların yararına olan faaliyetleri desteklemiştir.

Genel Kurulun kabul ettiği kararda, çocukların refahı için bütün hükümetlerin, milli ve mahallî düzeyde, kalıcı ve sürekli tesiri olacak tedbirler alması istenmekte; özellikle kötü şartlardan en fazla etkilenen geri kalmış bölgelere ağırlık verilmesi önerilmektedir.

Genel Kurul, Milletlerarası Çocuk Yılı'nın hazırlıklarının yapılması ve amaçlarının gerçekleştirilmesi için, ilgili bütün Birleşmiş Milletler kuruluşlarına çağrıda bulunmuştur.

Çocuk Yılı olarak 1979 yılının seçilmesinin sebebi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Çocuk Hakları Beyannamesi'nin yayınlanmasının XX. yılı olmasıdır. Bu beyannamenin 7. maddesi, çocukların eğitimi ile ilgilidir. Maddede şöyle denilmektedir :

«Çocuklar, mecburî ve ücretsiz, en az ilkökul seviyesinde eğitim görme hakkına sahiptir. Çocuğa, onun genel kültürünü arttıracak, onun kabiliyetlerini, kendi kendine karar verebilme gücünü, manevî ve sosyal mesuliyet hissini geliştirecek ve topluma faydalı bir fert olmasına imkân verecek bir eğitim verilmelidir.

Çocuk, eğitimin gayesine yönelik oyun ve boş zamanlarını değerlendirilmede, bütün imkânlardan yararlanmalıdır. Toplum ve yetkili makamlar, çocukların bu haklarını kullanmalarını sağlamak için gerekli gayreti göstermelidir.»

Dikkat edilirse, Maddenin iki ana bölümü vardır. Biri, çocuklara iyi bir eğitim verilmesi; diğeri de çocuğun boş zamanlarını değerlendirmede bütün imkânlardan yararlandırılmasıdır.

Çocuğun eğitimi deyince, akıla okul gelmektedir; boş zamanlarını değerlendirmesi deyince de kütüphane gelir. Aslında kütüphane, eğitimin içinde de yer almaktadır ve onun ayrılmaz bir parçasıdır.

O halde, yayınlanmasının XX. yılı olması münasebetiyle, 1979 yılının «Milletlerarası Çocuk Yılı» olarak ilân edilmesine vesile teşkil eden Çocuk Hakları Beyannamesi'nin, 7. maddesi, bize 1979 yılında üzerinde durulacak konunun, özellikle çocuk ve okul kütüphaneleri olabileceğini, ya da olması gerektiğini bildirmektedir, diyebiliriz.

Ancak, konuyu o yıla mı bırakmalı, yoksa şimdiden durumu tesbit edip, 1979 yılı için bazı hedefler çizerek onlara ulaşma gayreti içine mi girmeli? Bu hususta bir karar vermek gerekiyor.

İki yıl, hem uzun, hem kısa sayılabilir. Bu, yapılacak işin azlığına veya çokluğuna ve çalışma hızına bağlıdır. Eğer, bir çocuk kütüphaneleri ve okul kütüphaneleri meselesinin varlığına inanıyorsa, hiç zaman kaybetmeden harekete geçmekte yarar vardır.

Okul kütüphanelerinin önemini ve görevlerini burada saymak, lüzumsuzdur. Ancak, okul kütüphaneleri için 1979 yılına kadar üzerinde durulması ve çözümlenmesine çalışılması gereken bazı hedefler tesbit etmek mümkündür.

Esasen Milli Eğitim Bakanlığı, okul kütüphaneleri konusu üzerine eğilmiş bulunmaktadır. Bakanlık da okul kütüphaneleri ile ilgili bir şube kurulmuş; eski Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği gözden geçirilerek yeni şekliyle 20 Eylül 1976 tarihli Tebliğler Dergisi'nde yayınlanmıştır. Bunlar, okul kütüphanelerine önem verilmeğe başlandığının ve konunun ele alındığının işaretleridir.

Fakat, daha neler yapılmalıdır, veya diğer bir ifade ile, nelerin yapılmasında yarar vardır?

Herşeyden önce, yeni kurulan Şube'de mesleğini seven, okul kütüphanelerine gönül vermiş kişiler görev aldığı takdirde, büyük bir adım atılmış olacaktır.

Yönetmeliğin uygulanması da, okul kütüphanelerinde bilgili ve tecrübeli personeli icap ettirir. Gerçi bugün okul kütüphanelerinde birer kütüphane memuru vardır. Fakat, pek çok okulda kendilerine ayniyat memurluğu, kâtiplik, mutemedlik, laboratuvar sorumluluğu v.b. gibi görevler de verilmiştir. Öncelikle bu görevlerin kütüphane memurundan alınması lâzımdır. Okul kütüphanelerinin arzu edilen ve yönetmelikte öngörülen bir tarzda öğrencilere faydalı olabilmesi için, kütüphane memurunun yalnız kütüphane ile meşgul olması şarttır.

Bir de, çocuk kütüphanelerinde Kız Meslek Liselerinin Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü mezunlarının görevlendirilmesiyle bir standardizasyona gidildiği gibi, okul kütüphanelerinin memurlarında da bir menşee birliğine varmakta yarar vardır.

Okul sayısının, dolayısıyla okul kütüphanesi sayısının artmasına mukabil, mesleki bilgisi yeterli eleman azlığı karşısında bazı tedbirler alınması gerekir. Bunun için, il merkezlerinde ve büyük ilçelerde bir okulun kütüphanesinin merkez seçilmesi ve burada üniversite kütüphanecilik bölümü mezunu bir kütüphanecinin görevlendirilerek, diğer okul kütüphanelerinin teknik işler bakımından merkez kabul edilen kütüphaneye bağlanması, bir çözüm yolu olarak düşünülebilir. Böyle bir programla, okul kütüphanelerinde büyük ölçüde bir birliğe gidilmesi mümkün olur.

Üniversite mezunu kütüphaneci ihtiyacının, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, halen üç üniversitenin kütüphanecilik bölümlerinde okuyan öğrencilere burs verilmesi suretiyle karşılanmasına çalışılmalıdır.

Okul ve okul kütüphanesi sayısının artması, ayrıca, kitap stoklarının zenginleştirilmesi, yeni yayınlarla okul kütüphanelerinin tak-

viye edilmesi zaruretini de beraberinde getirecektir. Yetişmiş personel için düşünülen tedbir, kütüphane koleksiyonlarının okullarda dengeli bir dağılımının sağlanmasında da düşünülebilir. Bunun için, her ilde bir okul kütüphaneleri ana kitap deposu bulundurulmalı; seyyar araçlarla okullara ödünç koleksiyonlar götürülüp, yıl sonunda bunların yerlerinin değiştirilmesi yoluna gidilmelidir.

Okul kütüphanelerinde 1979 yılına kadar yapılacak veya yapılması planlanacak diğer hususlar arasında, öğretmen yetiştiren okullarda kütüphanecilik dersi koyulması, orta öğretimde seçmeli dersler arasında bulunan «Kütüphane Bilgisi» nin yaygınlaştırılması, ilkokulların müfredat programlarına kütüphane konusunun dahil edilmesi, orta öğretim programlarının öğrenciyi kütüphane ile sıkı bir işbirliği halinde bulunduracak şekilde düzenlenmesi, okul binalarında kütüphanenin zemin katlara alınması, salonun bahçeye müstakil bir kapısı bulunması, böylece öğrencilerin okulun kapalı olduğu saatlerde, hafta sonu tatilleri ile sömestir ve yaz tatillerinde de okul kütüphanesinden yararlanmalarının sağlanması, okul plânlarında kütüphane yerinin mutlaka belirlenmesi, göze ve kulağa hitap eden materyalin de okul kütüphanelerinde bulundurulması v.b. gibi hususlar da sayılabilir.

16 yaşına kadar olan çocukların fikir ve ruh gelişimini sağlamak, kendi istekleriyle bilgilerini geliştirmek, onları içinde buldukları milli varlığa türlü yönlerden daha yararlı bir hâle getirmek gayesiyle kurulmuş olan çocuk kütüphanelerinin sayısı, bugün pek azdır. Çocuk Kütüphaneleri Yönetmeliği ile ilgili genelgede her 2000 öğrenciye bir çocuk kütüphanesi açılması öngörülmektedir. Bu sayı esas alınır, yurdumuzda bugünkünün beş on misli çocuk kütüphanesi bulunması gerekir. Aslında ihtiyaç da belki o kadardır. Çünkü çocuk kütüphaneleri, eğitim ve kültürün ilk basamağıdır. Çocuklar burada okuma zevkini alacak, okuma alışkanlığını burada kazanacaktır. Bu bakımdan çocuk kütüphanelerinin sayısı ne kadar fazla olursa, okuyan çocuk sayısı da o kadar fazla olacaktır. Bugün kitaplar, özellikle ansiklopedi, lügat ve biyografya eserleri herkesin alamıyacağı kadar pahalıdır. Çocukların bu eserleri bulabileceği yerler, ancak kütüphanelerdir. Bu sebeple çocuk kütüphanelerinin hem sayısının artırılması, hem de bol ve çeşitli kitaplara kavuşturulması zarureti vardır.

Çocuk kütüphaneleri, çocukların toplu buldukları yerler seçilerek buralara yapılmalıdır. Oyun sahalarının yakınında, büyük şehirlerde çocuk parklarının yanında birer çocuk kütüphanesi bulunmalıdır. Bu arada fakir muhitler, gecekondu bölgeleri çocuk kü-

tüphanesi tesisi hususunda ön plâna alınmalıdır. Ayrıca, kasaba ve köylerde oturan çocuklara da kütüphane hizmetinin götürülmesi, onların da boş zamanlarını değerlendirilmede kitap okuma imkânından yararlandırılması lâzımdır. Bunu Türkiye çapında gerçekleştirmek için kısa ve uzun vadeli plân ve programlar geliştirilmelidir.

Bütün çocuklara kitap okuma imkânı verilmesine çalışılırken, bedenen ve ruhen bazı noksanları olan çocuklar unutulmamalıdır. Gözü görmeyen çocuklar için kütüphanelerde hikâye ve masallar doldurulmuş kaset ve plâklar bulundurulmalı; bunlar eve ödünç olarak verilmelidir.

Sakat çocuklara kitap ulaştırmak, kütüphanenin ve kütüphanecinin görevi olmalıdır.

İslahevlerindeki çocukların da kitap okumak isteyecekleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Yurt dışındaki çocuklara kütüphane hizmeti götürmenin yolu aranıp bulunmalıdır.

Gerek çocuk kütüphanelerinin, gerek okul kütüphanelerinin asıl unsuru kitap olduğuna göre, çocuk yayınları ile ilgili bir kaç noktaya da temas etmek yararlı olacaktır.

Çocuğa okuma zevki, kitapların güzelliğinden gelir. Bu önemli husus, çocuk kitaplarında muhteva kadar, dış görünüşe de değer verilmesi gerektiğini gösterir. Bir çocuk kitabının kâğıdı, cildi, resimleri, baskısı gayet iyi olmalıdır. Yazısının okunaklı olmasına dikkat edilmelidir. Bu bakımdan, çocuk kitapları için standartlar tesbit edilmesi gerekmektedir. Çocuğa, iyi dost olan iyi kitabı verebilmek için, çocuk kitapları yazarları teşvik edilmeli, bu kitapları resimleyenler de aynı teşviği görmelidir. Kaliteli çocuk yayınları devlet tarafından desteklenmelidir. Kısacası, çocuk yayınlarının çoğaltılması için her türlü imkânlar seferber edilmelidir.

1979 yılında bir «Çocuk Yayınları Kongresi» düzenlenmesi, çocuk kitapları ile ilgili bir çok problemin ortaya atılmasına ve çözümlenmesine yarayacaktır. Bu konuda şimdiden karar verip hazırlıklara girişilmesinde yarar vardır.

Ayrıca, aynı yıl, yurdumuzda bir «Milletlerarası Çocuk Kitapları Fuarı» düzenlemek de düşünülebilir. Böyle bir fuar, memleketimiz için küçümsenmeyecek bir kültürel faaliyet olur.

XIII. Kütüphane Haftası'nın, iki yıl sonraki Çocuk Yılı'na ve o yıl kutlanacak olan XV. Kütüphane Haftası'na kadar Çocuk Kütüphaneleri, Okul Kütüphaneleri ve Çocuk Yayınları ile ilgili yoğun bir çalışma dönemine başlangıç olması dileğiyle hepinizi saygı ile selâmlarım.

TKD ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI Dr. MUSTAFA AKBULUT'UN KONUŞMASI

Değerli konuklar, sevgili kütüphaneciler;

Bugün kutlamaya başladığımız XIII. Kütüphane Haftası dolayısı ile bugüne kadar hak ettiği ilgi ve desteği görmemiş olan mesleğimizin önemli sorunlarından bazılarını huzurunuzda dile getirmeyi bir görev sayıyoruz.

Şu gerçeği bilmek ve kabul etmek gerekir ki, kütüphanecilik ve kütüphanelerin bir ülkenin eğitim, sosyal, teknik, ekonomik ve kültürel kalkınmasında çok önemli yeri vardır. Gelişmekte olan ülkeler bu gerçeği çok çabuk anlamakta ve bu alanda milyonlar harcamaktadırlar. Gelişmiş ülkelerde ise kütüphanelere, madenler, akarsular, ormanlardan oluşan doğal kaynaklar kadar önem verilmektedir. Bu ülkelerde kütüphanesiz bir üniversite, halk kütüphanelerinden yoksun bir toplum düşünülemez. Çünkü kütüphaneler birer araştırma laboratuvarı ve insanlığın çeşitli alanlarda gerçekleştirdiği buluş ve gelişmelerin bilgi hazinesidir. Milli kütüphane ise bir milletin kültürünün simgesidir. A.B.D. de milli kütüphaneye verilen önemi 1975 yılında Kongre Kütüphanesi'ne (Library of Congress) müdür olarak atanan Dr. Boorstin için yapılan tören çok güzel belirtmektedir. «Tarih: 12 Kasım, Yer: Kongre Kütüphanesi'nin büyük salonu. Başkan ve Başkan Yardımcısı ile davetlilerin bulunduğu salonda Dr. Boorstin Meclis Başkanının yönettiği andiçme töreni ile göreve başlar.»

Modern kütüphanecilik anlayışı ışığında Türk Kütüphaneciliğine bakılacak olursa eksikliklerimizin çokluğu ve çalışmalarımızın yetersizliği hemen göze çarpar. Şöyle ki :

1. Bugün tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yüksek düzeyde hızla bir Kütüphane ve Enformasyon plânlamasına gidilmektedir. Bizde bu konuda 1973 yılında başlatılan Özel İhtisas Komisyonu çalışmalarının durmuş olması gerçekten üzüntü vericidir. Konunun vakit geçirilmeden yeniden ele alınması milli bir görevdir.

2. Kütüphanelerimiz ve kütüphane kuruluşları arasında bir işbirliğinden söz etmek mümkün değildir. Bu da ülkede her yıl milyonlarca liralık zarara yol açmaktadır.

Ayrıca kütüphaneciliğin propagandası gereği gibi yapılamamakta, eğitim görmüş kütüphanecilerden gereğince yararlanılamamaktadır.

Sayın Kültür Bakanı TKD'nin VIII. Genel Kurul toplantısında aynen şöyle demişti, «Halen Türkiyemizde kütüphanecilik hizmeti ve bu mesleğe gönül veren bu konuda eğitim görmüş tecrübe görmüş kişilerin değerlendirilebildiğine, gerektiği ölçüde değerlendirildiğine kâni değilim.» Aradan bir yıl geçmiş olmasına rağmen bu söz geçerliliğini korumaktadır.

Maddi ve manevi olanaksızlık yüzünden Kütüphaneler Genel Müdürlüğünün ve Milli Kütüphanenin boş kadroları için açtığı sınavlara eğitim görmüş kütüphaneciler itibar etmemektedirler.

Yan ödemelerle ilgili kararnamede müze asistanlarının ünvanı belirtildiği halde «kütüphaneci» terimine yer verilmemiştir. Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin, sağlık personelinin almakta olduğu 2-3 bin liralık yan ödeme gibi ödemelerden yararlanmaları için çalışmalar yapmaktadır. Bunun kütüphaneciler için de örnek alınması arzumuzdur.

3. Son yıllarda baş döndürücü teknolojik gelişmeler olmaktadır. Özellikle, kütüphanecilik alanında haberleşme araçlarının ve bilgisayarların kütüphanelerde kullanılması gittikçe yaygınlaşmaktadır. Çok geride kaldığımız bu konu üzerinde dikkatle düşünmek zorundayız.

4. Yurdumuzda üniversite, araştırma ve özel kütüphaneler (servis) hizmet anlayışı yönünden sevindirici gelişmeler göstermişler, fakat halk kütüphanelerimiz bu gelişmeye pek ayak uyduramamış ve uyduramamaktadır. Bugün başkent Ankara'da bile tam teşkilâtlı modern bir halk kütüphanesinden yoksunuz.

Yeri gelmişken burada bir konuya değinmek istiyorum: Halk kütüphanelerimizin adlarının başındaki (halk) kelimesinin kaldırıldığını üzülenek öğrenmiş bulunuyoruz. Tüm kütüphanecilerin ve eğitimcilerin bildiği gibi halk kütüphaneleri İngiltere ve A.B.D.'de gelişmiş ve bütün dünya ülkelerine bu adla yayılmıştır. Halk kütüphanesi sözü bu tür kütüphaneleri belirten bilimsel bir terimdir. Dünya kütüphanecilik okullarında bu adla dersleri okutulmaktadır.

Türk Kütüphaneciler Derneği'nin de üyesi bulunduğu IFLA (Dünya Kütüphane Dernekleri Federasyonu) tarafından standartları hazırlanmış, ayrıca Türkiye'de de temsilciliği olan (UNESCO Türkiye Milli Komisyonu) UNESCO tarafından 1972 yılında yayınlanan bir

bildiri ile de tanımı yapılarak halk kütüphanelerinin eğitim, kültür ve enformasyon görevlerini yüklenmelerinden dolayı demokrasinin temel kuruluşlarından sayılmışlardır. Bütün bunları dikkate alarak halk kütüphanelerinin adındaki bu değişikliği geçen kütüphane haftası ile bugünkü arasındaki olumsuz bir gelişme olarak görüyoruz.

5. Parlamenterlerimiz mesleğimize gereken ilgiyi göstermemektedirler. Bu konudaki meslekî tanıtma çalışmaları yaygınlaştırılmamıştır. A.B.D.'deki bir avuç Yunanlı'nın neden kuvvetli olduğunu zaman zaman birbirimize sorarız. Şu noktayı belirtmek isterim ki, Türkiye'ye silâh ambargosu konmasını öneren ve 1959 yılındanberi milletvekili olan Yunan asıllı John Bredamas ülkede eğitim ve kütüphanecilik kanunlarının şampiyonu olarak bilinmektedir. Ayrıca, çok sayıda tanınmış senatör ve milletvekilleri de kütüphanecilikle çok yakından ilgilenmektedirler.

6. Derneğimizin bugünkü yapısı Türk Kütüphaneciliğinin gelişmesine yeterli katkıda bulunma imkânı vermemektedir. TKD'nin yönetiminde kütüphane türlerine, kütüphanecilik eğitimi ile ilgili kuruluşlara etkin bir temsil olanağının sağlanması, derneğe bir canlılık ve sorunlara çözüm getirilmesinde büyük yararlar sağlayacaktır.

7. Meslek alanındaki yayınların sayısı yetersizdir. TKD'de şu sıralarda ancak bir bültenin yayını sürdürülebilmekte, meslektaşlarımız, mesleğimizdeki gelişmeleri sadece bu derginin sınırlı imkânları ile öğrenebilmektedir. Buna rağmen, derginin muhteva itibarıyla ağır ve anlaşılmaz olduğu yolunda iddialarda bulunanlar vardır. Bunlar derginin popüler bir hale getirilmesini istemektedirler. Oysa, kütüphanecilik alanındaki bilimsel yayın olan bu derginin daha kaliteli çıkması, yayınladığı araştırmaların yabancı dilde de verilmesi, hiç olmazsa özetlenmesi arzu edilir.

Buna ek olarak kütüphanecilik bölümlerinde yapılan bilimsel araştırmaların sonuçlarını veren eserlerin yayınlanabilmesi olanağının yaratılması da, meslek açısından yararlı olacaktır.

Şu kısa süre içerisinde sizlere Türk Kütüphaneciliğinin gelişmesini engelleyen meselelerden ancak birkaçını sunmaya çalıştık. İlgili ve yetkililerin bunlar üzerine eğileceklerine ve çözüm yolları arayacaklarına olan inancımızı burada bir kere daha belirtmek isteriz.

Türk Kütüphaneciler Derneği Ankara Şubesi olarak XIII. Kütüphane Haftasının meslektaşlarımıza ve aziz Türk milletine hayırlı olmasını diler, hepinizi saygı ile selâmlarım.

İSVİÇRE'NİN LOZAN ŞEHRİNDE IFLA/FIAB KÜTÜPHANECİLER GENEL KONSEYİNDE ALINAN KARARLARLA İLGİLİ BASIN BİLDİRİSİ

IFLA Konseyi Toplantısı 1976, Lozan, İsviçre

23 - 28 Ağustos

Katılma: 44 Ülkeden 453 iştirakçi

1. Yeni Yapı :

IFLA'nın yeni yapısı kütüphanelere tam oylama yetkisi vermekte ve bu husus yeni adında yansımaktadır. Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kuruluşları Federasyonu adı 23 Ağustos 1976 günü oy birliği ile kabul edilmiştir. Diğer önemli bir değişiklik mesleki organizasyonun, çeşitli kütüphane ve kütüphanecilik faaliyetleri türleri için (+) 25 bölümün sabit üyeliğiyle yeniden düzenlenmesi ve IFLA içinde Latin Amerika, Güneydoğu Asya ve Afrikada'ki bölgesel faaliyetleri için iyi tanımlanmış bir yer sağlanmasıdır. Yeni organizasyonun, halihazırda 100 ülkeden (Bunların % 50 si kalkınmakta olan ülkelerdir) 140 üye derneğe ve 500 üye kuruluşa sahip olan IFLA'ya, daha fazla üye cezbedeceği tahmin edilmektedir. Yeni statünün kabulündeki cesaret verici faktörlerden biri çözüm bekleyen sorunlara Doğu ve Batının yapıcı bir yaklaşımla bakmış olmasıdır. Birçok delege uluslararası kurallara yönelmiş hususları kabulde milli adetlerden uzaklaşmıştır.

2. Mesleki Toplantılar :

«Sakat çocuklarda Biblioterapi (Kitapla tedavi)», «Kütüphane okulları için Standartlar» ve «Üniversite Kütüphanelerinin Etkinliği» gibi birbirinden çok değişik konulardaki geniş sayıda mesleki toplantı (Toplam olarak takriben 80) yapıldı.

3. Kararlar :

UNESCO :

Kapanış oturumunda (28) Ağustos, Konseye bir seri kararlar ve tebliğler sunuldu. Çeşitli enformasyon programlarının işlemesine ilişkin konularda, UNESCO içindeki mevcut durum hakkında endi-

şeler ileri sürüldü. IFLA, UNESCO içinde bütün enformasyon veçhelerini kapsayan birleşik bir enformasyon programının hararetle destekleneceği belirtildi.

4. Mesleki Kararlar :

Alınan kararlar arasında aşağıdakiler sayılabilir :

- Çocuk edebiyatında Araştırma ve Dokümantasyon Merkezlerini temsil eden kütüphanecilerden bir yuvarlak masa kurulması.
- Kitap dışı malzeme ile ilgili literatür hakkında bir daimi enformasyon merkezi kurulması.
- Bir gezici kütüphane hizmetleri programının başlatılması.
- Şahıslara ve diğer kütüphanelere ödünç verilen kitaplarla ilgili sorumluluğun, kitapları alan şahıslar ve kütüphanelere ait olduğu hakkında kararlar.

Genellikle bildirilerin çoğu mesleki çalışmaların ilerdeki yıllar için plânlanması çerçevesinde yapılmıştır. Yeni tesis edilen mesleki kurul bütün bu programları değerlendirecek ve koordine edecektir.

5. Gelecek Konsey Toplantısı (1977)

Bu yılki IFLA Konsey Toplantısı IFLA'nın 50. yıl dönümü Dünya Kütüphaneciler Toplantısına rastlamaktadır. 3 Eylül 1977 de Brüksel'de başlayacak olan toplantıda aynı zamanda yeni İcra Heyeti de seçilecektir.

Konferans «Kütüphaneler dünya hizmetinde», «Zeyk için okuma» gibi çok çeşitli konulara yönelik olacak ve 5 Eylülde başlayarak 6 gün devam edecektir.

Bu yıl 3000 kütüphanecinin iştirak edeceği tahmin edilen konferansdan önce Anvers'de kalkınmakta olan ülkelerin kütüphanecilerinin iştirak edecekleri «Kalkınmakta olan ülkelerin kütüphane kaynaklarını müşterek kullanma» konulu bir Seminer düzenlenecektir.

Çeviren :

Nezihe BİLHAN

T.B.M.M. Kitaplık Memuru